

MONETĀRAIS BIĻETENS 2005

6

Latvijas tautsaimniecībā turpinājās dinamiska izaugsme, straujāk palielinoties rūpnieciskās ražošanas apjomam un saglabājoties arī nozīmīgai mazumtirdzniecības izaugsmei. Sezonāli izlīdzinātais apstrādes rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss maijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 7.4%. Savukārt mazumtirdzniecības uzņēmumu apgrozījums salīdzināmās cenās salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 16.5%. Jūnijā pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 0.7%, bet apgrozījums Latvijas ostās – par 3.5%. Straujāks bija pa maģistrālo cauruļvadu transportēto naftas produktu apjoma kāpums (16.4%). Savukārt patēriņa cenu gada inflācija nemainījās (6.3%). Turpināja samazināties bezdarba līmenis (līdz 7.9%), un Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto bezdarbnieku skaits bija par 9.3% mazāks nekā iepriekšējā gada jūnijā.

Jūnijā patēriņa cenas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās par 0.6%, preču cenām augot par 0.8%, bet pakalpojumu cenām nemainoties. Visvairāk patēriņa cenu līmeni ietekmēja dārzeņu un kartupeļu, augļu, kā arī degvielas cenu kāpums (attiecīgi 7.9%, 4.2% un 2.1%). Palielinājās arī gaļas izstrādājumu un maizes cenas, savukārt nedaudz samazinājās apģērba un sarkaru pakalpojumu cenas.

Jūnijā valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums bija 16.8 milj. latu, un to noteica valsts konsolidētā budžeta pārpalikums (10.1 milj. latu), bet pašvaldību konsolidētajā budžetā bija neliels deficīts (1.6 milj. latu). Jūnijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi pieauga par 50.6%, un to noteica nozīmīgs netiešo nodokļu ieņēmumu pieaugums (77.9%) un ārvalstu finanšu palīdzības kāpums. Netiešo nodokļu ieņēmumu pieaugumu visvairāk veicināja pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi, kas palielinājās vairāk nekā divas reizes. Tāpat kā maijā, pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumu pieaugumu stipri ietekmēja ne tikai augsts ekonomiskās aktivitātes līmenis, bet arī samērā zema šā nodokļa ieņēmumu bāze iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi jūnijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo mēnesi palielinājās par 55.8 milj. latu jeb 25.9%.

2005. gada pirmajos sešos mēnešos valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums bija 106.0 milj. latu. To noteica valsts konsolidētā budžeta pārpalikums (72.8 milj. latu) un pašvaldību konsolidētā budžeta pārpalikums (30.1 milj. latu).

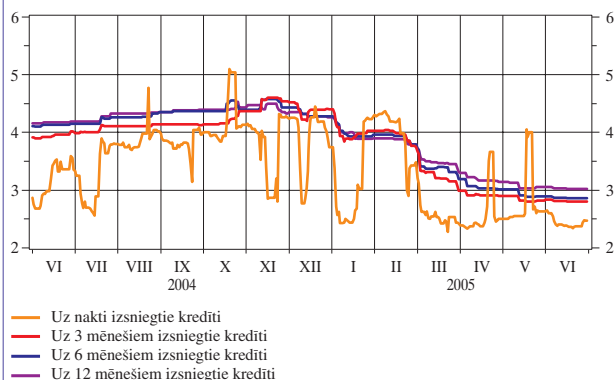
Jūnijā Latvijas valsts un pašvaldību parāds samazinājās par 5.2 milj. latu (līdz 1 012.9 milj. latu). Iekšējais parāds saruka par 7.8 milj. latu, bet ārējais parāds nedaudz pieauga. Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru atlikums jūnijā samazinājās par 8.1 milj. latu – sākotnējā tirgus konkurējošā daudzumu izsolē tika pārdotas valdības 12 mēnešu parādzīmes 4.7 milj. latu apjomā ar vidējo svērto diskonta likmi 2.45%, savukārt dzēsts tika lielāks agrāk emitēto vērtspapīru apjoms.

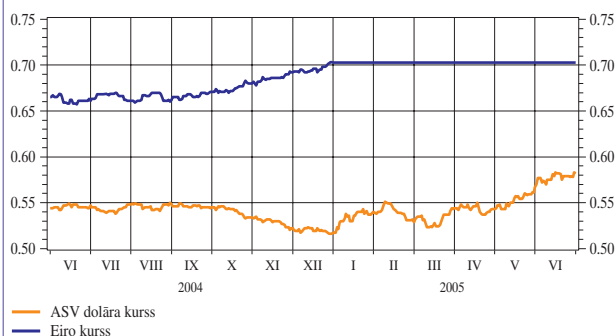
Jūnijā plašā nauda M3 pieauga par 237.0 milj. latu. Naudas piedāvājumu galvenokārt nodrošināja noguldījumu uz nakti atlikuma kāpums (108.9 milj. latu) un parāda vērtspapīru ar termiņu līdz 2 gadiem atlikuma pieaugums (70.3 milj. latu). Skaidrā nauda apgrozībā palielinājās par 19.9 milj. latu un noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem atlikums – par 32.1 milj. latu. Tādējādi M3 gada kāpuma temps jūnijā palielinājās līdz 33.1% (maijā – 26.6%).

Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaim

NAUDAS TIRGUS PROCENTU LIKMJU INDEKSS RĪGIBOR

(%)

LATVIJAS BANKAS NOTEIKTAIS ASV DOLĀRA UN EIRO KURSS

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

	2005	
	V	VI
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	7.4	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.7	0.6
Gada (%)	6.3	6.3
Patēriņa cenu gada pamatinfācija ¹ (%)	5.0	5.1
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	86 179	84 378
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.1	7.9
Vālstis konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	110.9	128.2
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	241.4	*
Imports	382.7	*
Bilance	-141.3	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

niecību noguldījumu atlikuma gada kāpuma temps jūnijā pieauga par 4.3 procentu punktiem (līdz 33.3%), strauji augot gan mājsaimniecību, gan finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikumam. Minēto noguldījumu atlikums palielinājās par 145.1 milj. latu, t.sk. latos veikto noguldījumu atlikums – par 86.2 milj. latu.

Turpinoties straujai kredītēšanas attīstībai, rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma gada pieauguma temps jūnijā palielinājās par 3.0 procentu punktiem (līdz 54.1%). Kredītu atlikuma pieaugumu noteica hipotēku kredīta atlikuma kāpums par 175.8 milj. latu. Samērā neliels bija komerckredīta un patēriņa preču iegādei izsniegtā kredīta atlikuma kāpums (attiecīgi 30.4 milj. latu un 15.7 milj. latu). Joprojām pieaugumu noteica eiro izsniegto kredītu atlikuma kāpums (233.9 milj. latu), latos izsniegto kredītu atlikumam palielinoties tikai par 25.3 milj. latu, bet ASV dolāros izsniegto kredītu atlikumam sarūkot. Mājsaimniecībām un finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums pieauga attiecīgi par 117.8 milj. latu un 102.3 milj. latu, kredītu atlikuma gada kāpuma tempam sasniedzot attiecīgi 79.2% un 41.9%.

Augot budžeta pārpalikumam, jūnijā valdībai izsniegto neto kredītu atlikums samazinājās par 19.2% un bija par 43.9% mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā.

Banku peļņa 2005. gada pirmajos sešos mēnešos bija 88.9 milj. latu (par 39.3 milj. latu jeb 1.8 reizes lielāka nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā).

Banku konkurence jūnijā noteica tālāku kredītu procentu likmju sarukumu. Mājsaimniecībām latos un ārvalstu valūtā izsniegtajiem aizdevumiem tās samazinājās par 0.1 procentu punktu (attiecīgi līdz 6.4% un 4.6%), bet nefinanšu sabiedrībām – par 0.2 procentu punktiem (attiecīgi līdz 5.8% un 4.6%).

Skaidrās naudas pieprasījuma sezonālā kāpuma un banku pieprasījuma noguldījumu atlikuma centrālajā bankā kāpuma dēļ naudas bāze M0 jūnijā pieauga par 58.9 milj. latu. Naudas piedāvājumu palielināja centrālās bankas tīro ārējo aktīvu pieaugums par 74.6 milj. latu, tai veicot ārvalstu valūtas pirkšanas darījumus. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem jūnijā bija 115.7%. Savukārt valdības noguldījumu Latvijas Bankā atlikuma samazināšanās (par 26.1 milj. latu) pozitīvo ietekmi uz naudas daudzumu apgrozībā atsvēra banku termiņnoguldījumu atlikuma pieaugums (39.4 milj. latu). Bankas veica termiņnoguldījumus Latvijas Bankā 205.3 milj. latu apjomā. Tāpēc banku pieprasījums pēc centrālās bankas kredītiem bija neliels – to atlikums jūnija beigās bija tikai 8.5 milj. latu, bet jūnijā izsniegto *repo* kredītu apjoms bija 2.6 reizes mazāks nekā maijā.

Pietiekamā likviditāte nodrošināja stabilas starpbanku tirgus procentu likmes. RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem visu mēnesi bija 2.4–2.6%, bet RIGIBOR kredītiem ar 6 un 12 mēnešu termiņu gandrīz nemainījās (attiecīgi 2.9% un 3.0%).

Jūnijā eiro kursa strauju kritumu attiecībā pret ASV dolāru izraisīja bažas par eiro zonas tautsaimniecības attīstības tempa pieaugošo atpalcību no ASV tautsaimniecības izaugsmes, kā arī bažas par situāciju eiro zonā, kas saasinājās pēc Līguma par Konstitūciju Eiropai projekta noraidīšanas Francijā un Nīderlandē un domstarpībām ES budžeta jautājumos. Tādējādi attiecībā pret latu palielinājās gan ASV dolāra, gan Lielbritānijas sterliņu mārciņas, gan arī Japānas jenas kurss (attiecīgi par 3.9%, 3.8% un 1.9%).

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)

	2005	
	V	VI
MFI¹		
M3	3 083.2	3 320.2
<i>Repo</i> darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	12.0	15.4
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	9.7	80.0
M2	3 061.5	3 224.9
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	752.3	784.4
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	83.9	86.3
M1	2 225.3	2 354.2
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	669.7	689.6
Noguldījumi uz nakti	1 555.7	1 664.6
Tīrie ārējie aktīvi	-572.8	-536.5
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām	4 496.8	4 717.0
Kredīts valdībai	407.5	400.1
Centrālās valdības noguldījumi	235.6	244.7
Ilgāka termiņa finanšu saistības	1 011.7	1 025.1
Latvijas Banka		
M0	1 016.3	1 075.2
Skaidrā nauda apgrozībā	749.3	766.7
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	267.0	308.5
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0	0
Tīrie ārējie aktīvi	1 169.8	1 244.4
Tīrie iekšējie aktīvi	-153.5	-169.1
Kredīti	-67.3	-40.6
MFI	8.2	8.5
Valdībai (neto)	-75.5	-49.1
Pārējie aktīvi (neto)	-86.1	-128.5
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	2 128.82	2 167.30
Zelts	104.26	108.19
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.15	0.14
Rezerves pozīcija SVF	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	2 024.33	2 058.89

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2005	
	V	VI
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	2.5	2.2
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	6.0	5.8
Kredīti māsaimniecībām (izsniegti latos)	6.5	6.4
t.sk. mājokļa iegādei	5.0	5.0
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	4.8	4.6
Kredīti māsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	4.7	4.6
t.sk. mājokļa iegādei	4.4	4.2
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	2.5	2.5
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.7	0.6
Māsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.0	3.2
Māsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.5	0.5
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	2.2	2.1
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	0.8	1.4
Māsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	2.6	2.7
Māsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.2	1.1
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	4.0	4.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5610	0.5830
Ls pret GBP	1.0200	1.0590
Ls pret 100 JPY	0.5200	0.5300
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2005	
	V	VI
MFI rezerves	363.7	441.5
Nacionālā valūta kasēs	79.6	77.1
Noguldījumi Latvijas Bankā	284.1	364.5
Ārzemju aktīvi	3 019.6	3 166.4
Ārvalstu valūta kasēs	62.0	68.5
Prasības pret MFI	1 865.8	1 963.9
Prasības pret ne-MFI	1 058.5	1 099.0
Pārējie aktīvi	33.3	35.0
Prasības pret centrālo valdību	233.0	224.8
Prasības pret vietējo valdību	75.2	75.7
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	118.0	120.6
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	2 733.4	2 832.3
Prasības pret mājsaimniecībām	1 671.2	1 789.0
Neklasificētie aktīvi	439.4	446.2
Pamatlīdzekļi	128.5	128.8
Nauda ceļā	16.7	12.9
Pārējie aktīvi	67.9	68.8
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	226.3	235.7
Aktīvi pavisam	8 653.5	9 096.5
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>648.7</i>	<i>682.7</i>
Noguldījumi uz nakti latos	885.2	950.7
Valsts nefinanšu sabiedrību	39.3	49.7
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	408.0	425.5
Mājsaimniecību	438.0	475.6
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	581.2	601.8
Valsts nefinanšu sabiedrību	72.4	78.0
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	142.0	154.0
Mājsaimniecību	366.8	369.9
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	971.7	1 030.6
Valsts nefinanšu sabiedrību	15.5	15.3
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	297.5	324.8
Mājsaimniecību	658.7	690.5
Centrālās valdības noguldījumi	60.8	96.0
Vietējās valdības noguldījumi	82.8	83.4
Tranzītfondi	5.1	5.1
Ārzemju pasīvi	4 762.2	4 947.2
Saistības pret MFI	1 795.7	1 929.0
Saistības pret ne-MFI	2 796.1	2 870.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	170.3	148.1
Saistības pret Latvijas Banku	8.2	8.5
Emitētie parāda vērtspapīri	91.1	162.3
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	12.0	15.4
Kapitāls un rezerves	698.5	706.5
Rezidentu	389.4	396.6
Nerezidentu	309.2	309.9
Uzkrājumi parādiem un saistībām	88.1	91.1
Neklasificētie pasīvi	406.5	397.8
Nauda ceļā	109.9	112.9
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	70.5	66.7
Saistības pret rezidentu MFI	226.2	218.3
Pasīvi pavisam	8 653.5	9 096.5
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>648.7</i>	<i>682.7</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).

© Latvijas Banka, 2005

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2A, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>
info@bank.lv